

doops gezind plus

- 2 om te beginnen
- 3 vanuit de stilte
- 4-6 overdenking
Over Mozes, leven en durven
- 7 open ruimte
Inpakken en wegwezen
- 8 zegenrijk

Durf te leven

VOORAF

Machteld Stam

leef!

Ze begon tijdig met de voorbereidingen. Pen en papier lagen klaar op het tafeltje naast haar sta-op-stoel, zodat ze iedere ingeving meteen kon noteren: taart, kaasjes, nootjes, broodjes, een extra pak koffie en servetten. De kinderen boden aan te helpen bij de inkopen, maar dat was niet nodig. Op haar scootmobiel deed ze de boodschappen. Ze ging een paar keer op en neer naar de supermarkt, anders kreeg ze niet alles mee.

Op haar verjaardag zelf kwamen de nog in leven zijnde familieleden en kennissen. Het kringetje werd steeds kleiner, daardoor paste het goed in

haar kamer. De hulp had al op maandag de stoelen voor het bezoek klaargezet. De kinderen zorgden voor de bediening, de jarige kon blijven zitten. In haar stoel glunderde ze bij binnenkomst van de verjaardagsgasten. Ze deed volop mee aan de geanimeerde gesprekken over vroeger, de kleinkinderen die je bij de tijd hielden, en de discussie of je voorstander was van windenergie of van kernenergie. Toen het bezoek weg was en de kinderen alles opgeruimd hadden, deed ze de rugleuning van haar sta-op-stoel iets naar achteren. Ze voelde toch wel dat ze een beetje moe was.

Wat is het leven een feest, als je zo je 95e verjaardag kunt vieren!

We zijn er nog. We mogen er zijn en tegelijkertijd denken we aan iedereen voor wie het anders liep. We zijn kwetsbaar, maar we zijn er nog. Hopelijk sterker dan ooit.

Wende en Amsterdam Sinfonietta vieren de liefde, Theater Carré, Amsterdam (juli 2021)

MUZIEK
& POËZIE

Kalle Brüsewitz

leven en liefde

Ondanks alles is er eigenlijk niets mooier dan het leven en de liefde. En nog meer dan anders doet zo'n coronatijd je dat beseffen. Nu de meeste mensen langzaam uit hun schulp kruipen is de euforie des te groter als er weer kunst is, als er weer livemuziek is, als we hard *Mensch durf te leven* mee kunnen zingen.

Wende Snijders bracht samen met Amsterdam Sinfonietta een ode aan het leven en de liefde in een eruptie van energie, poëzie en prachtige muziek. Het was heel spannend om weer zo dicht bij elkaar in een theaterzaal te zitten, maar het leven moet worden gevierd! Zeker als het zo lang zo zwaar is geweest.

COLOFON

Doopsgezind Plus is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Doopsgezind NL*.

Redactie Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Jeannette den Ouden,

Machteld Stam & Machteld van Woerden

Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeoor Haarlem

Druk GBU printmedia

Oplage 5.425

Papier G-Print 115 grams, Papyrus, FSC-gecertificeerd

Contact redactie

Singel 454 | 1017 AW Amsterdam

020 623 09 14 | dn@doopsgezind.nl

www.doopsgezind.nl

© ADS 2021

de durf van Pippi Langkous*

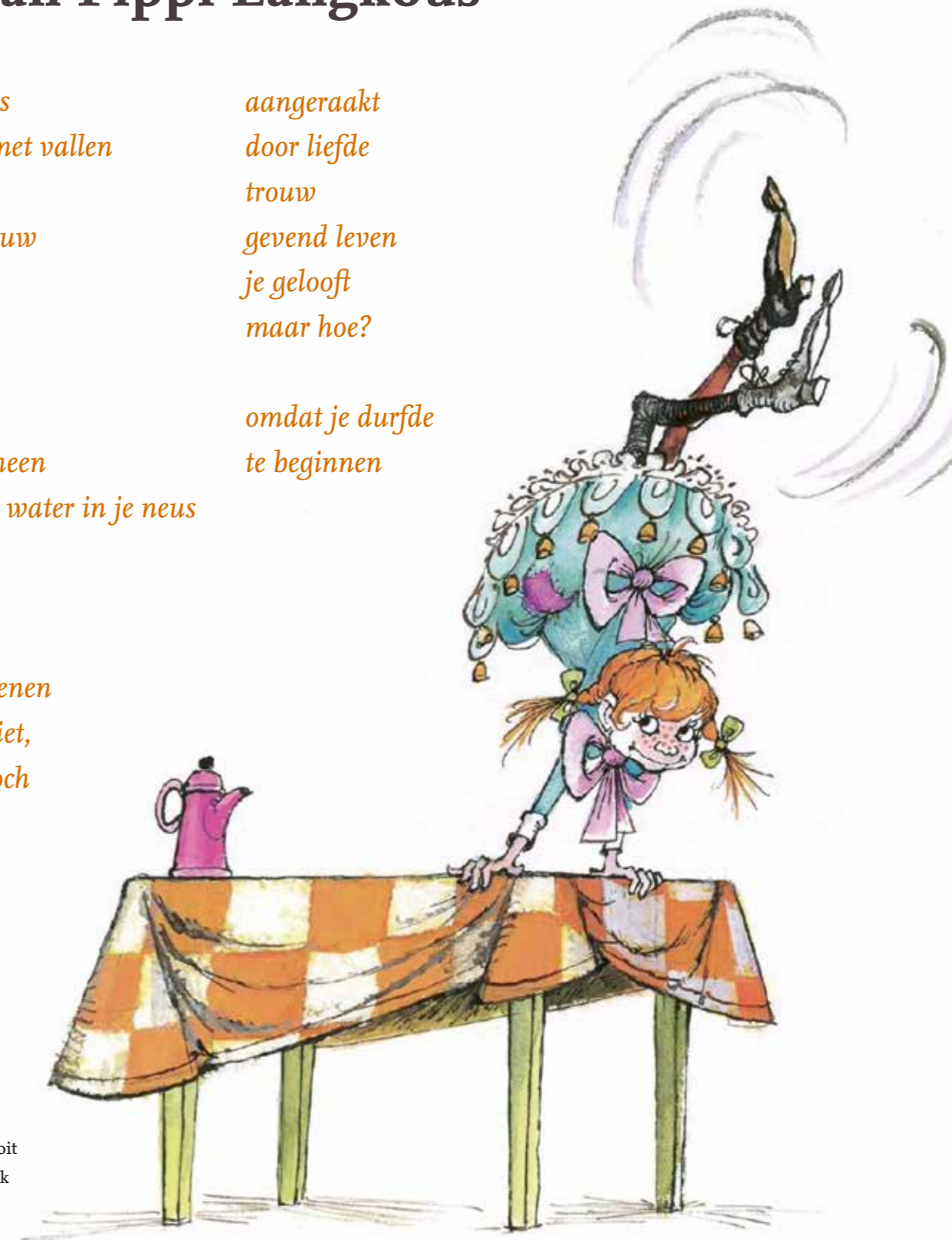
eerste stapjes
aanzelend, met vallen
en opstaan
steeds opnieuw
je loopt
maar hoe?

aangerakt
door liefde
trouw
gevend leven
je gelooft
maar hoe?

diep water
kurk om je heen
kopje onder, water in je neus
je zwemt
maar hoe?

omdat je durfde
te beginnen

lezen en rekenen
je kon het niet,
je kan het toch
je oefent,
leert
maar hoe?

* 'Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan'

Over Mozes, leven en durven

‘Mens, durf te leven!’ Wie kent het lied niet?

Jean Louis Pisuisse zong het in 1927 en sindsdien werd het door Ramses Shaffy, Jenny Arean en vele anderen vertolkt. ‘Durf te leven, want het leven is heerlijk, het leven is mooi.’ Ja, dat is het. En toch word ik kriebelig van dat lied. Ik hoor nog mijn pesterige klasgenootjes van de lagere school, toen we aan de rand van de sloot stonden waar nog veel te dun ijs op lag: ‘Durf jij niet?’ Ik denk aan mensen die in deze onzekere tijd – virussen zijn nu eenmaal onvoorspelbaar – niet durven zeggen waarom ze nog niet naar de kerk komen. Want het is zo pijnlijk als anderen je voorhouden dat je moet durven te leven.

Laten we eerlijk zijn: er valt soms niets te durven. Niet als de angst groter is dan jij. Niet als je moet leven met wat je niet of niet meer kunt. Niet als je er alleen voorstaat of jezelf afvraagt wat jij nog toevoegt aan dit bestaan.

Ik denk aan het verhaal over de grote Mozes. De man van wie gezegd wordt dat niemand zo bescheiden was als hij, maar die leed onder zijn eigen ‘korte lontje’. Toen God hem vroeg zijn volk te bevrijden antwoordde hij dat hij dat niet durfde, want: ‘wie ben ik?’ Pas toen God beloofde dat zijn broer Aaron met hem mee zou gaan, ging hij naar

Egypte en leidde het volk Israël uit het land van de angst, door de woestijn, naar het land van belofte.

Vanaf het eerste moment dat hij de stem in de brandende woestijnstruik hoorde, was hij voortdurend in gesprek met de God die altijd bij hem was. Luisterend, tegensprekend, vragend, zingend, smekend, dankend. Eerbiedig en vrijmoedig tegelijk. Zoals God op zijn beurt voortdurend bleef spreken tot Mozes. Ze hielden van elkaar, God en Mozes. Gabbers waren ze, door dik en dun.

Tot het moment dat Mozes het heft – de stok! – in eigen handen neemt. Het volk heeft dorst. ‘Ach, waren we maar in Egypte gebleven’, roepen ze, ‘want daar was alles beter’. Mozes luistert naar het geklaag van zijn volk en bidt, zoals hij gewoon was, tot God. Wat moet ik doen? God antwoordt hem: ‘Spreek tot de rots en het water zal stromen’. En wat doet Mozes? De man die ooit van woede een Egyptenaar dood sloeg en die de stenen waarop God zelf de wet had geschreven in gruzelementen smeedt? Niks geen ‘spreken tot de rots’ – meppen met een stok! Het water begint te stromen, het volk drinkt en stopt met klagen. Maar God zegt: ‘Je hebt mijn heiligheid niet hooggehouden. Je zult het beloofde land niet intrekken...’

Daar staat Mozes. Alles wat hij hoopte, alles waar hij voor leefde, moet hij loslaten. Het doel waarvoor hij op weg ging, is verloren: hij mag het beloofde land niet in.

Het klinkt wreed. Toch herkennen we het misschien: hoe je je voelt als je iemand die of iets dat heilig voor je was, verraaft of verkwanselt. Als je om wat voor reden dan ook de verbinding verbreekt met iemand die je lief is. Als je achteraf inziet: ik wist dat het niet goed was en heb het toch gedaan. Of als alles waar je je voor hebt ingezet je door één vergissing uit handen wordt geslagen. En dan? Hoe ga je verder als het leven niet ‘heerlijk en mooi is’ en er niets meer valt te durven?

Vanaf dit moment in het verhaal gaat Mozes ons voor. Want hij breekt de tocht niet af. Hij verstopt zich niet in zijn tent. Hij wendt zich niet af van zijn God, verwijt het volk niets, biedt niemand – ook God niet – valse excuses aan, doet niet aan zelfrechtvaardiging. Verder gaat hij door het hete

drie woorden, genoeg om te durven leven

zand, onder de stekende zon. Het is geen kwestie van durven, het is een gaan met God. Tot het einde. Om dan, op de grens tussen woestijn en beloofd land, het belangrijkste wat hij in zijn leven geleerd heeft te delen met zijn volk en met ons: ‘God heeft ons lief en draagt ons in zijn handen’.

Als hij is uitgesproken, beklimt Mozes vanuit de vlakte van Moab de berg Nebo. Zijn ogen zijn helder, zijn krachten onverminderd. Hij gaat alleen, zoals elk mens het laatste stuk alleen gaat. Als hij op de top is aangekomen gaat de Eeuwige naast hem staan en wijst. ‘Kijk daar, Jericho! Kijk, de Negev! Zie je de zee?’ En Mozes kijkt met God mee naar het beloofde land.

Ooit stond ik op de berg Nebo in Jordanië. Achter me was het land dat lang geleden Moab heette. Ik zag woestijn, roodgrijze heuvels, zand en stenen. Ik keek naar het westen, in de richting van het beloofde land en zag woestijn, roodgrijze heuvels, zand en stenen. Toen begreep ik dat Mozes het beloofde land niet binnen hoefde te gaan, want hij was er al. Ik zag dat het beloofde land achter je en voor je is. Aan de overkant en aan deze kant. Het beloofde land is precies daar waar jij staat. Het is niet te ver en er zijn geen grenzen. Je hoeft er alleen maar te zijn. Te leven, met God.

Als hij het land heeft gezien, sterft Mozes, de dienaar en vriend van de Eeuwige. God zelf begraaft hem, lezen we in de laatste regels van de Thora. Ik stel me voor hoe Hij de dode Mozes in zijn armen neemt, als een *Pieta* van Michelangelo,

en begraaft in het zand van de woestijn. Ik weet zeker dat God heeft gehuild om het verlies van zijn vriend. Nooit meer vond hij een mens met wie Hij zo vertrouwelijk omging, als met deze man, met zijn grote hart, zijn diepe wijsheid en zijn korte lontje.

Voor ik de Nebo afdaalde, zag ik op de plek waar Mozes had gestaan een steen waarop in het Grieks *God is liefde* stond. Drie woorden. Genoeg om te durven leven. +

*Uit uw hemel zonder grenzen
komt Gij tastend aan het licht,
met een naam en een gezicht
even weerloos als wij mensen.*

*Als een kind zijt Gij gekomen,
als een schaduw die verblindt,
onnaspeurbaar als de wind
die voorbijgaat in de bomen.*

*Als een vuur zijt Gij verschenen,
als een ster gaat Gij ons voor,
in den vreemde wijst uw spoor,
in de dood zijt Gij verdwenen.*

*Als een bron zijt Gij begraven,
als een mens in de woestijn.
Zal er ooit een ander zijn,
ooit nog vrede hier op aarde?*

*Als een woord zijt Gij gegeven,
als een nacht van hoop en vrees,
als een pijn die ons geneest,
als een nieuw begin van leven.*

Huub Oosterhuis,
Lied 527

het beloofde land
is precies daar waar jij staat

foto Kurt Cotoaga

Inpakken en wegwezen

We hadden een naburig hotel geboekt dit keer. Dat leek, in afwachting van de verhuizers de volgende morgen, beter dan een campingmatrasje uitrollen.

Onze ruggen waren niet alleen zeventien jaar ouder, maar die zouden ook niet meer tegen de grond bestand zijn, na al die maanden van opruimen en inpakken die aan het wegwezen voorafgingen. We bleken een van de weinige gasten in de eetzaal te zijn, waar premier Rutte die avond de lockdown afkondigde. Ontbijten uit een in haast meegegeven papieren tasje, moest elders. Zo werd het alsnog een beetje kamperen op de eerste ochtend in ons nieuwe huis.

Het was geen impulsief besluit geweest indertijd, verhuizen van Leiden naar Baarn. De jongens waren de deur uit, we werkten in de grote stad en in de weinige vrije tijd is die rust dan heerlijk. Nu, als pensionado's, lonkte een ander perspectief en niet alleen om de even vrolijk als onverbiddelijk uitgesproken waar-schuwing van onze jongste zoon: 'Je denk toch niet dat ik dat

straks ook voor jullie ga doen, bij nacht en ontij op en neer rijden als er weer wat is. Je komt maar in de buurt wonen.' De oudste voegde er al even vrolijk aan toe: 'Daar moet je natuurlijk vooral mee wachten tot je tachtig bent.'

Ze hadden gelijk. De afgelopen tien jaar hadden in het teken gestaan van toenemende mantelzorg voor onze nog lang zelfstandig wonende oude ouders. Uiteindelijk bleven mijn vader en schoonmoeder alleen achter en stierven ze de afgelopen jaren allebei op hun 99ste, in de nacht, met ons aan hun bed.

Een terugkeer naar Leiden lonkte, maar tijdens de rondgang in de 'toekomstbestendige' appartementen die ons op Funda hadden toegelachen, voelden we ons opgehokte kippen. Dat krijg je als je hele leven in minstens honderd jaar oude huizen hebt

doorgebracht en ondanks alle bijbehorende ongemakken van nieuwbouw gruwet.

Tot verbazing van menig een en niet in de laatste plaats van onszelf, namen we een radicaal besluit. We kochten een onderhoudsarm huis in een kinderrijke vijftien jaar oude wijk, niet eens zo gek ver van het oude centrum. Met stads- en vloerverwarming, zonnepanelen, een overzichtelijke tuin en een bushalte om de hoek.

Het wende verrassend snel. Leiden leek ondanks de coronarust in vrijwel niets op het 'groene graf' dat wij een beetje ondankbaar de rug hadden toegekeerd. Toen boekhandels, bioscopen en restaurants weer opengingen, en we na een week Parijs voor het eerst met de koffers in de hand in ons nieuwe huis terugkeerden, konden we ons geluk niet op.

Voor in boter gebraden babyboomers als wij op de keper beschouwd zijn, was het – net zoals naar Baarn destijds – vroeger een ondenkbare stap geweest. Maar je moet, zoals ze dat in Leiden zeggen, 'de narigheid voor zien te blijven'. Dus duwen we nu de kinderen van onze kinderen in hun wagentjes en op hun fietsjes naar hartenlust voort, in de rustgevende zekerheid dat zij dat straks met zijn allen, ongehinderd door grote afstanden, ook met ons zullen doen. +

foto Lisanne Hakkers

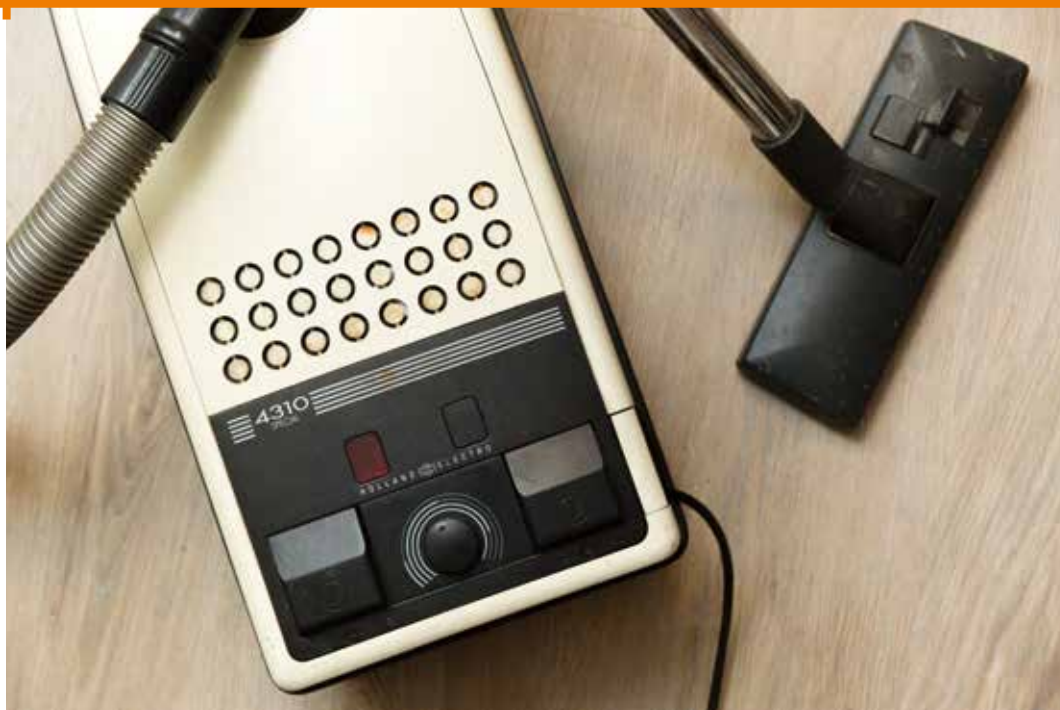

foto Lukas ter Poorten

*Groeten van Sint
en zijn Pieten,
ga nu maar snel genieten.
Van deze zoete lekkernij
Dat maakt deze Sint heel blij*

Achteraf bezien was dit gedicht, dat vergezeld ging van een chocoladeletter, het eerste contact tussen Sint 'M' en mij. Want Sint 'M' zou zich zeker nog acht jaar anoniem houden, en alleen na grondig onderzoek door ondergetekende zichzelf 'verraden'.

Het was een veelzeggend eerste contact, want de ongebreidelde vrijgevigheid van de goedheiligman paste goed bij het karakter van M. Als jong meisje in een groot gezin had ze al vroeg ervaren dat het beter was om veel te geven, omdat je anders...

Ja anders? Veel anders was er niet voor M. Steeds weer was ze aan het geven, altijd aan het stralen en doen voor anderen.

'Als je eens iets nodig hebt, of als ik je ergens mee kan helpen, dan zeg je het toch? Echt doen hoor, een man alleen kan soms best wat hulp gebruiken!' Dat had ze wel ervaren tijdens haar jarenlange werk als 'assistente' van meneer pastoor in een naburig dorp.

Ons contact was aangenaam en warm. Tot het moment dat er opeens een brief op mijn deurmat lag. De harde toon en de inhoud lieten aan duidelijkheid niets te wensen over. Schoonmaken was er voortaan niet meer bij! Ze was geen sloof van jan en alleman, en ik moest niet denken dat ze haar tijd nog langer wilde verdoen met het schoonmaken van de kerk.

Dit verdient enige uitleg. De eerste jaren was ik niet op haar aanbod om 'iets te doen' ingegaan. Maar na een paar jaar was ze in overleg af en toe gaan schoonmaken. Niet mijn huis, maar de kerk. Niet met grote regelmaat, maar zo af en toe. Wanneer anderen vakantie hadden viel M in, tot genoegen. Maar dat was nu definitief gedaan.

Na een paar dagen heb ik M toch eens opgebeld. Waar kwam die brief nu opeens vandaan? Sloof? 'Ervaar je dat echt zo?' vroeg ik enigszins beduusd. Ze liet er niets over los. Maar het schoonmaken was voorbij.

Ons contact bleef wel gelukkig. Geen schoonmaak meer, wel spirituele wandelingen, heerlijke olieballen, warme ontmoetingen en af en toe een plantje...

'Het mooiste wat je kunt achterlaten zijn sporen van liefde en vriendschap', staat er boven de rouwkaart van M die ik gisteren ontving. Na een rijk leven van 74 jaar, op bergen en in dalen, is M overleden.

Inderdaad, sporen van Liefde en Vriendschap blijven. En ook het besef dat het van waarde is om te luisteren naar de woorden achter de woorden... +